

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztőség:
Kazinczy-utca 1. szám, földszint,
balra.
Bérmentellen leveleket csak ismert
kézfő fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.
Kiadóhivatal:
Kazinczy-utca 1. szám, földszint,
balra.
Hirdetések díjazás szerint.
Egyes szám 5 kr. ünnepe- és vasárnap
után: szám 3 kr.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.
Előfizetési árak:
Helyben hazhoz hordva:
Egész évre 12 ft.
Fél évre 6 ft.
Negyed évre 3 ft.
Egy hónap 1 ft.
Vidékre postán küldve:
Egész évre 14 ft — kr.
Fél évre 7 ft — kr.
Negyed évre 3 ft 50 kr.
Egy hónap 1 ft 30 kr.
Hirdetések helyben fizetendők.

Budapest, octóber 1.

(—th.) Az országgyűlés megnyílt, az első, a melynek tartama törvény által meghosszabbítva öt évre terjed. Elég szép idő arra, hogy kormány és törvényhozás működése maradandót, hasznosat alkothasson Magyarország közéletére s annak jövő folytonos erősödésére számítsa.

A jelek, melyek közt az országgyűlés megnyílt, mind biztatók, mind kedvező jóslatot magukban foglalók. A nemzeti színház ötven éves jubileuma, a nagy bölcs szobra, mely a király, a haza s Európa, sőt hogy úgy mondjuk, a világ képviselete jelenlétében lelepleztetett, s a trónbeszédnek a külügyi viszonyokra, a békének legalább huzamosabb időn át való biztosítására vonatkozó tétele: mind oly kedvező előjelek, melyek munkakedvünket, fáradozásunk sikere iránti bizalmunkat erősíthetik, s a munkához, kitartáshoz a reményt s öntudatot acélozzák. Mind e jelek arra mutatnak, hogy Magyarország szilárdan áll s szervesen bekapcsolt tényező Európa hatalmi erői között s a magyar nemzet az európai népcsaládnak elismert s tisztelt tagja, mely jogosan s elismerve fejleszti tovább az államot ezer éves joga s hegemóniája alapján.

Nagy a cél, mely a nemzeti képviselők s kormány működése elé imperatíve újra folytatólag kitűzött a trónbeszéd által. Tovább kiegészíteni a jogállam épületeinek részleteit, folytatni a szilárdítási munkát annak alapján, helyreállítani az állami háztartás egyensúlyos rendjét, melynek megújítása agályát, voltaképpen azonban kárörömet keltett azokban, a kik barátaink gyánant hirdetik magukat, de káról igen jól tudjuk, hogy mit tartunk.

Kárörömes agályaikra öntudatunk s erőnknek s a haza felvirágoztatására célzó határtalan áldozatkészségünknek érzete felel. Tiszta államiértelem értéke már rég kiállotta az aranypróbat, egyformán erősen, megingathatlanul áll a király s nemzet bizalmában, az uralkodó s nemzet közti egyetértés hatalmi czélok közössége rendithetetlen sziklához hasonló szilárd: ezek azon tényezők, melyek a kitűzött feladatok sikeres megoldását biztosítják.

A deficit megszüntetése fokozatosan várható, eszközei lesznek a takarékosabb s lehetőség határáig, addig a hol az nem érint sértőleg nemzeti s állami érdeket, s a jövődelmek fokozása a terhek egyenlősítése alapján. A trónbeszéd az eszközöknek csak természetet s keretét jelzi, de azok miséjére már fényt vetett a nagyváradi beszéd, mely szerint jövendők emelésének eszközei közül a ház s földadó emelése ki van zárva, de kiterjednek a szeszadó fokozására Ausztriával egyetértőleg s vagy nélkül is, érdekeink szerint, továbbá a dohányegység helyesebb kibányászására, a termelés érdekeinek érintetlen hagyására mellett a fogyasztás szigorított ellenőrzési fokozásával. A trónbeszéd valószínű reformok közt, kiemeli még a kisebb kir. haszonvételek megváltását is, mely mű végrehajtása arany eső lesz a földirtokra s új jövedelem forrás s teher könnyülés a községek s lakóikra.

Az ellenzék közlönyírói célzatos kishitűködését szánalommal s vállonvittá néztük. A magyar nép önbizalmával kockázó büzös önző játékát elítéljük. Használjuk a kedvező jelent munkára, minden egyes a maga körében, kormány s parlament a maga feladatai megoldására s bizva nézzünk a jövő elé, mert folyton munkáljuk annak biztosítékait:

ily késlekedés menthetőségét is nagy mértékben devalválja. Még helytelenebb azonban, ha a mandátum benyújtását egyes más utó gondolatból halogatták. Több esetről is hallottunk beszélni. — írja a „Nemzet”, — hogy egyes megválasztott képviselők megbízó levélük benyújtásával szánt szándékkal késlekednek. Mi ezt nem tartjuk valószínűnek, s kifejezzük hitünket, hogy a legközelebbi napokban minden megválasztott képviselő mandátuma illetékes bírja előtt lesz.

A congrua. A congrua-bizottság szombaton Trefort Agoston vallás- és közoktatásiügyi miniszter elnökele alatt a vallásügyi miniszterium helyiségében ülést tartott. Jelen voltak: Haynald Lajos bíróknak kalocsei érseke s Schläueh nagyváradi püspök, továbbá Lukács György belügyminiszteri államtitkár, Ribáry József miniszteri tanácsos, László Zsigmond és Hilóczy Béla igazságügyminiszteri tanácsosok; Angyal József pénzügyminiszteri osztálytanácsos, Tonházy Gyula pénzügyi tanácsos; Horning Károly br. püspök, Kármány Tivadar vallás s közoktatásiügyi miniszteri tanácsos, Boncz Ferenc közalapítványi kir. ügyigazgató és Morlin fogalmazó mint jegyző. Trefort miniszter az ülést megnyitván s üdvözlővén a megjelenteket, előterjesztette, miszerint a congrua-bizottság múlt évi tanácskozásainak eredménye a minisztertanács határozományával legfelsőbb helyre feltérjesztvén, ő felsége határozata immár leérkezett, mely szerint bejelentették, hogy ő felsége megengedni méltóztatott, hogy a congrua szabályozása tárgyában tanácskozások tartassanak s a tárgyalások megindításának, szükséges azonban egyenlőség kérdések előleges tisztázásához, hogy a congruaügy rendezése biztos alapon haladjon. A miniszter hangsúlyozta, hogy a papokat ellátni kell, ha fölök magasztos feladataik megoldását várjuk. Ajánlotta, hogy a tanácsmányok a feladott kérdésekkel behatóan foglalkozzanak, Haynald bíróknaké pedig az elnöki szék elfoglalására felkérte. A miniszter eltávolozása után abban történt megállapodás, hogy egy a legfelsőbb elhatározás, mint szintén a tagokkal ekörig még nem közölt okmányok kinyomatni és szétosztani fognak, és csak ezek tanulmányozása után fogja majd az elnök a miniszterrel egyetértőleg a további tanácskozásokat napját kitűzni.

Még egy új főispán. A hivatalos lap közli:

A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán, gróf Gyürky Ábrahám Nógrád és Nyitra vármegyei főispánját — Nógrád vármegye főispáni állásában való meghagyása mellett — Nyitra vármegyei főispáni állásától, saját kérelmére felmentem s helyébe Szalavszky Gyula Nyitra vármegye alispánját ezen vármegye főispánjává kinevezem.

Kelt Budapesten, 1887. évi szeptember hó 29-én.

Ferenc József, s. k.
Br. Orczy Béla, s. k.
Szalavszky Gyula, mint Nyitra vármegye alispánja, számos jelét adta adminisztratív és szervező tehetségének. 1846. ápr. 12-én született Galgocson (Nyitra megyében). Szülei a papi pályára szánták, de miután ez neki nem tetszett, a polgári pályára lépett; a pozsonyi jogakadémia s részben a budapesti egyetemen elvégezte a jogi tanulmányait. Midőn atyja, ki gazdatiszt volt, meghalt, ő rá szolgálódtat négy kiskoru testvérének fölnevelése. 1872-ben ügyvédi diplomát nyert s Nyitra telepedett le, hol csakhamar nagy clientelára tett szert. Ezenkívül a megyei életben oly tevékeny szerepet játszott, hogy majdnem minden jelentősebb bizottságnak tagja lett. Midőn 1882-ben a megyei árverésrendelése került napirendre, a vizsgáló bizottságnak Szalavszky volt a lelke s az ő irányításánál a megye jövöltán működik s tevékenységét szép siker is koronázta. Számos megyei ügyet rendezett és szabályozott s igen sok bajt orvosolt. 1884-ben Berchtold László gróf főispán betegsége alatt ideiglenesen a főispáni teendőket is vitte. A megye társadalmi életében is nagy szerepet játszott; a felvidéki magyar köznevelési egyletnek egyik létesítője és jelenleg is alelnöke.

Az állami számvitel reformálása.

Budapest, octóber 1.
Az állami számvitelreformálásra való beosztása tárgyában egybehangzó enquete a pénzügyminiszterium tanácskérésében ma déli 12-től délutáni 1 óráig tartotta meg első ülést. Tiszta Kálmán miniszterelnök elnöklése alatt. Rövid vita után az enquete elhatározta,

hogy egy tizenegytagú albizottságot küldjön a feladatára, hogy lehető legrövidebb idő alatt indokolt, minden részlete kiterjedő véleményes javaslatot dolgozzon ki, mely alapján alapszolgálat az enquete további tanácskozásaira nézve.

A tárgyalásnak lefolyása a B. C. szerint a következő volt: Jelen voltak: A pénzügyminiszterium részéről dr. Wekerle Sándor államtitkár, Márffy Agost h. államtitkár, Lukács László miniszteri tanácsos, dr. Jankovich Janos osztálytanácsos, Kovács József pénzügyi főtanácsos, Laczkovics József pénzügyi tanácsos, Nagy Gábor miniszteri titkár; — továbbá: Gajzágó Salamon az állami számvetőségek elnöke, Hosszu József az állami számvetőségek alelnöke, Hanich Rezső az állami számvetőségek tanácsosa, Bauer Iván az állami számvetőségek oszt. tanácsosa, Hilberth Mór az államvasutak pénzügyigazgatója, Helfy Ignác országgyűlési képviselő, Enyedi Lukács, Prileszky Tádé, Abonyi Emil osztálytanácsos, dr. Bochkor Károly egyetemi tanár, dr. Kautz Gyula a főrendiház tagja, Láng Lajos orsz. képviselő; továbbá a belügyminiszterium részéről Csada Lajos számvetőségi tanácsos, a közoktatásiügyi miniszterium részéről Berzevics Albert államtitkár, Haulczy János számv. igazgató, a kereskedelmi miniszterium részéről Gyurkovics István, Urányi Albert, Dobi Miklós számv. igazgatók, a honvédelmi miniszterium részéről Mehrbrot Frigyes főhadbíró, Dienzl Ferenc számvetőségi tanácsos; a közlekedési miniszterium részéről Tichler Frigyes osztálytanácsos, Maurer Vilmos számvetőségi tanácsos; az igazságügyminiszterium részéről Liszky Jenő miniszteri tanácsos, Monay János főszámvetőségi tanácsos. A jegyzői teendőket dr. Popovits Sándor fogalmazó vezette.

Tiszta miniszterelnök üdvözlö a megjelent tagokat, köszönetét fejezte ki nekik, hogy meghívásának engedve, ily nagy számmal jelentek meg. Gyürky Kálmántól értesítés jött, melyben sajnálattal tudatja, hogy a feladott, hogy beteg lévén, nem vehet részt az enquete tanácskozásában s ugyan ezen oknál fogva arra sines kijelentés, hogy a későbbi tárgyalásoknál jelen lehessen. Miután a meghívottak közül mástól senkitől sem érkezett be tudósítás, a miniszter feltételezi, hogy valamennyien kézzel részt venni a tanácskozásban.

A mit a jelenlegi értekezletek feladatát illeti, annak előzetes történetét eléggé ismeretes. Egy a képviselőházban, mint a főrendeknek íméltelve számítottak annak szükségességére, hogy a zárszámadások rendszerében módosítások létesíthetők. Hogy ez ügyre nézve a vélemények tisztázódjanak, egybehívta ezt az enquete-bizottságot; ha egyik vagy másik irányban változások szükségeseknek bizonyulnának, az mindenesetre előnyösebb lesz, és az irányadó tényező bizonyára nem fogják elmulasztani, hogy a javaslatokat létesítsék. De ha az tünnek ki, hogy a felmerült aggodalmak nincsenek igazolva, a közvélemény a tanácskozások eredménye által fel lesz világosítva s meg lesz nyugtatva. A miniszter azt hiszi, hogy szükséges mindenképpen a tanácskozás módjára nézve határozatot hozni, annál is inkább, mert bizonyára csak előnyös lesz, ha a tárgyalásokra konkrét tárgyat nyelünk. (Helyeslés).

Gajzágó állami számvetési elnök köszönetet mond a miniszternek, hogy ezen enquete egybehívása által alkalmat nyújtott a szakíróknak, hogy ezen oly sokszor szellőztetett kérdésben nyilatkozhassanak. A kérdések, melyekre az enquetának válaszolnia kell, sokkal terjedelmesebbek s öszintén szólva sokkal szárazabbak is, sem hogy csak egy egyszerűen, minden előmondat nélkül tanácskozási tárgyat képezhetnek ily nagy testületben, mint a milyen ez az enquete. Azt inditványozza tehát, hogy küldessék ki egy körlevél 9—10 tagból álló bizottsággal a megbízással, hogy az egész ügyet, az összes előterjesztett kérdéseket s ha szükségesnek látna, az önmaga által is esetleg felvetett további kérdéseket behatóan vitassa meg s ezután tanácskozási eredményéről valamint a hozott határozatokról terjeszzen indokolt véleményes javaslatot az enquete elé. De miután lehetséges az is, hogy az enquete egy vagy más tagja oly kérdéseket szándékozik felvetni, a melyek eddig még nem merültek föl, mondja ki az enquete határozatilag azt is, hogy a szakbizottság bármely tagja kérdéseket terjeszthet az albizottság elé. Hogy azonban a munkát ne halogassuk a végtelenségig, állapították meg az ily kérdések előterjesztésére 10—14 napi záros határidő.

Prileszky Tádé azt hiszi, hogy zárszámadási rendszerre, valamint egész állami számvitelünk kiújítására, mert sehol sem tapasztaljuk oly gyorsan az állami zárszámadásokat, mint Magyarországon. Az tehát csak kevés s nem mélyreható módosítást jelenthet. Nézetelt — az előterjesztett kérdésekre adandó válaszképpen — írásba foglaltatta, s ez elbátorítom az enquete elé terjeszti, a mely e munkát utasítja esetleg az albizottsághoz.

Kautz Gyula azt véli, hogy az albizottság igen szívesen fogja bármely enquete-tag véleményét tanácskozási tárgyává tenni, ha az írásba lesz foglalva.

Láng Lajos pártolja Gajzágó indítványának elfogadását; csak hogy gondoskodni kellene arról is, hogy a kérdések megválasztására szükségelt teljes anyag összegyűjtve s esetleg az albizottság által földolgozható legyen. Kü-

lönösen lehetővé kellene tenni a tagoknak, hogy valamennyi külföldi állam zárszámadási rendszerét alaposan megismerhessék.

Helfy Ignác szintén azt véli, hogy a különféle adatokat becslések segédesszközként a tagok rendelkezésére, így különösen az összes államok zárszámadási rendszerét, de tüzetes ismertetést a zárszámadások összeállításának nálunk szokásos módjáról is, valamint első sorban az ellenőrzésről, a mint azt az államháztartásban gyakorolják.

Tiszta miniszterelnök erre az enquete határozatát kimondja, hogy egy tizenegytagú albizottság a Gajzágó által körülírt feladattal megbízva, küldessék ki. Az albizottsághoz intézendő kérdések előterjesztésére nyolcz napi záros határidő állapították meg s az albizottság, ha csak lehetséges, október végéig fejezze be munkáját. Ezenkívül felhatalmazták az albizottság, hogy a különböző szakminiszteriumokhoz tartozó egyes enquete-tagokat esetleg szükségeseknek mutatók utbaigazítások beszerzése érdekében tanácskozásiakra meghívassa. A már egybehangzó s meglevő anyag az albizottság rendelkezésére adatik, az egészét sokszorosítani s minden egyes tagnak megküldeni s ily volna lehetséges. Gondja lesz ellenben arra, hogy az albizottság véleményes javaslata mellékleteivel együtt sokszorosítsák s szétosztassák az enquete tagok közt.

Erre aztán megalküdt az albizottság a következő tagokból: Bochkor Károly dr., Enyedi Lukács, Helfy Ignác, Hanich Rezső, Hilberth Mór, Hosszu József, Jankovits János dr., Láng Lajos, Lukács László, Popovits Sándor dr. s Prileszky Tádé.

Az albizottság azonnal meg is alakult s Hosszu József államszámvetési alelnököt megválasztá elnökévé, Popovits fogalmazót pedig tollírójévé s erre közvetlenül belement a rendelkezésére álló anyag érdemleges megvitatásába.

KÜLFÖLD.

Szerbia. A „Pester Correspondenz”-nek írják Belgrádból: „A választások nincsenek bár teljesen befejezve, de bármely legyen a megválasztott mintegy harmincz választás eredménye, a törvényhozó testület alakja, a mint az ma mutatkozik, aligha fog lényegesen változni és pedig annál kevésbé, minthogy meglehetősen biztos sággal feltehető, hogy az illető kerületekben is a kormány hívei, legjobban esetben pártok nélküliek fognak megválasztani. A haladó párt vagyis Garasanin pártja a választásokban egyáltalán nem vett részt; e pártból, mely az utolsó szkeptikusban 1920-nyi többséggel bírt, ezúttal egyetlen jelölt sem lépett a választók elé. Ennek meg voltak az alapos okai. Risztics, alig hogy uralomra jutott, az előbbi kormányzat oszlopai és támogatói közt oly ádáz és kíméletlenül kegyetlen pusztítást vitt véghez, hogy a haladó pártiaknak minden kedvüket és bátorságukat el kellett veszíteniük ahhoz, hogy ezen, a meggyőződési eszközeiben oly kevés változatos pártvezér útjain keresztül vágyjanak.

Hogy ezek nem egészséges állapotok, az kézen fekvő dolog: ha ma-holnap ismét a haladó pártiak jutnak a kormányra, a liberálisok és radikálisok ellen előreláthatólag ugyanazon irtpolitikát fogják alkalmazni, melyet a valóságban nem politikai pártok, hanem csupán személyi és önző érdekek által összefűzött kotóriák, ugyiszlóval szövetkezetek, melyek a kormányhatalom és nemzeti vagyon kiaknázására végezt ad hoc megalkakulnak, hogy a legközelebbi alkalommal ismét szétoszoljanak és a halálos ellenség vezetés alatt tegnapról ma s holnapra új csoportokat és klikkakat képezzenek. Csak a vezérek változnak, a képviselők zöme mindig ugyanazon lombra és akarat nélküli tömeg, mely Garasanin-nal haladó párti és radikális s liberális számkivetni s kiátkozni, halálba s romlásba fűzi segit; mely Riszticsel ismét szabadulni és helyeslő bejegyzést és egyetértő közreműködést felajánlja neki, hogy a haladó párti regime főszekréit elpusztítsa, megsemmisítse, megfojtassa és leszúrja; az sem kerülne hosszabb megmondására, hogy egy Tauzanovic-fajta miniszterelnök alatt némán engedelmességek hőhereségeket szolgáljon, ha ez ellenségét Garasanin, vagy barátját Riszticsét egy kissé talán felkötötték akarna.

A minő a politikai érzék, körülbelül olyan Szerbia törvényhozóinak dinasztikus érzelmé is. . . . Nem mintha a szerb nép már hazulról revolucionárius lenne, a felforgatásra hajlammal bírna, vagy épen köztársasági érzelmű volna; egyáltalán semmiféle érzület sincs és épen azért szükséges, hogy erős kez, tiszta fő és becsületes férfi szív legyen az államügyek élén. Garasanin-nak erős keze és becsületes szive van; Risztics az erős kezen kívül tiszta fővel is dicsekedhetik, az érzelmét és becsületességét magának Milán királynak kell szolgáltatni, hogy Szerbia virágzó és ő király maradjon.

Az utóbbi napokban itt igen sokat és igen biztosan beszélnek arról, hogy a királyi párnak egymás iránti viszonyai jobbra fordultak volna és hiszik, hogy már a legközelebbi jövőben a királyi és királynéi Belgrádban érkezett és egyetértő, zavartalan együttélésüket lehet reményelni.

Ez nagy szerencse lenne nemcsak az Obrenovic-családra, hanem Szerbiára nézve is.

A bolgár ügy. Sophiából jelentik október 1-éről: Bolgár körökben nagy csodálkozással olvassák az európai sajtóban ismételt felmerült ama híreket, a melyek a bolgár kormány erős szakoskodásáról, a népesség elnyomatásáról ferjesztettek és a melyek a bolgárországi állapotokat olyanoknak tüntetik fel, mintha az államszervezet felbomlásban volna. Az igaz, hogy a kormány önködi szemekkel kíséri azokat az elemeket, a melyek nagyon is készek zavarkat előidéznik de azért kivételes rendszabályok még eddig nem fogantattak. A békés lakosság háborítatlan élvezi az ostromállapot megszüntével visszanyert szabadságot és a kormány intézkedései csak azokat korlátozzák, kik a legszabadabb államban is gátolva volnának hazaküldő törvényesekben. Épp oly célzatosak az azok a tudósítások is, melyek szerint a hatalmak megbízottjai panaszra jöttek és okot adó elbánásban részesülnek, alaptalan tehát az a hír is, hogy a rusztuki porög consult nyilvánosan megsértették.

Ferdinand fejedelem tegnap este meglegedetten tért vissza kirándulásáról, mely alkalommal a szivvizezi csatamezőt is megtekintette. — Thielmann Németország képviselője ma viszonzotta a miniszterek látogatását. Thielmann hétfőn Berlinbe utazik.

Diplomatiai körökben ujabbán az az eszme merült fel, hogy Sophiába nemzetközi bizottságot kellene küldeni, mely ott átvénne a kormányt, míg Ferdinand fejedelem körutát tenné az európai udvaroknál. Ez a bizottság constálthatna a bolgár népek szabadon nyilvánított akaratát és törvényes formában ejtendő tételt. A megválasztott fejedelem — talán maga Coburg — a bizottságtól venné át a kormány hatalmát. — Azt hiszik, hogy ez az eszme, mely megfelel a berlini szerződés szellemének, nemcsak a diplomáciai eszmecsere tárgya lesz.

LEGUJABB POSTA.

— Német és orosz lapok a magyar trónbeszédéről. A Bismarck lapja, a „Nord Altg. Zeitung” a magyar trónbeszédéről szólni felemlíti, hogy belügyi programja élén a szigorú takarékoság elve tüntet ki, miáltal a magyar állam meggyenyülési pénzügyi erejét ismét megjavítani és helyreállítani reméli. „Attérve a költségke” — írja a cancellár lapja — „megemlékezik a trónbeszéd Ausztria-Magyarországnak folytonosan barátságos és jó viszonyáról az összes hatalmakhoz, igaz, ezt a megjegyzést fűzve hozzája, hogy a világ helyzete nem olyan, hogy az állam véderéjének minál tökéletesebb tételle figyelmen kívül hagyható volna. Ha ez kevésbé örvendetes tény is, azt mégis el kell ismerni, hogy Ausztria-Magyarország tekintetben nincs kedvezőtlenebb helyzetben mint a többi hatalmak s tény semmi esetre sem fogja ama buzgóeséget csorbítani, a melyet a monarchia kormányza a béke fenntartására török többi tényező együttes működésében kifejt. — A „Petersburgskija Vjedomosti” úgy nyilatkozik, hogy a biztosított békére való utasítás Ferenc József uralkodó ajkán csak akkor volna jelentőségteljes, ha Ausztria-Magyarország jogosulatlan igényeit a Keleten elejtteni akarná. E törövéreket, valamint Németország befolyása Ausztria-Magyarországra magukban rejtik a válság veszedelmes voltát. Oroszország jogának elismerése Bulgáriában. — ez volna a béke biztosításának a legegyszerűbb eszköze.

— Az új német francia conflictus. Párisból jelentik, hogy a francia kormány a Voges-hátáron történetekre vonatkozólag nem fog sem tulságos, sem lehetetlen követelésekkel előállni, azonban annál szilárdabban megmarad ama kívánsága mellett, hogy Kauffmann büntetésök meg Franciaországnak adjanak erkölcsi elégtételt. Még vannak győzde hogy Németország nem lesz szűkebbül az elégtételadásban. Mind két kormány magatartásából ki fog tűnni, hogy itt, úgy mint a németeknél is a békét komolyan óhajtják.

TÁVIRAT.

— Az új török javaslat. —
Konstantinápoly, okt. 2. (Az Aradi Közlöny eredeti távirata.) A Reuter ügynökség jelentése szerint a porta a pétervári kormányhoz intézett legújabb jegyzékében a következő mód-

sításokat indítványozza: küldessék két herceg — egy török és egy orosz — fejedelmi helytartóul Bulgáriába, kik az országot három hónapig tartó kormányozzák és a fejedelm választás czéljából új sobranjet hívjanak egybe. Bizonyosnak mondják hogy az orosz kormány nem fog addig a jegyzékre válaszolni, a míg a czár Pétervárra vissza nem tér.

Az országgyűlési szabadlevél pártkör alakulása.

Budapest, október 2. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Az országgyűlési szabadlevél pártkör ma esti értekezletén megalkult. Elnökké választották Vizsolyi Gusztáv. Ezután megválasztották a kijelölt bizottság a képviselőházi választásokra néző s kijelöltetett a képviselőház tisztikara a következők: Elnök: Péchy Tamás, alnokok: Csáky László gróf, Bánffy Béla gróf. Jegyzők: Tibád Antal, Szathmáry György, Beóthy Algernon, Dárday Sándor és Josipovich. Háznyag: Vison-tai-Kovács László.

A választások a holnapi ülésén megejtetnek.

NAPTÁR.

Október 3. Hétfő. Róm. cath. naptár: Kandid vt. Prof. naptár: Jait, Kandid. Görög-orosz naptár: (september 21.) Kodrát. Nap két óra 2 perczkor. Nap nyugszik 6 óra 35 perczkor.

HIREK.

Arad és Vidéke.

Jakabffy Imre főispán. A k a b f f y Imre krassó-szörénymegyei alispánnak Krassó-Szörénymegye főispánjává történt kinevezésétől napunk tegnapi számában már bővebben megemlékeztünk. A kiváló tehetségű fiatal főispánról a követő szövegek közül vélünk: Jakabffy Imre Krassó-Szörénymegye új főispánja még fiatal ember, de már régi tisztviselője a vármegyének, melynek vezetésével megbízták. Mint oly család sarjadéka, melynek tagjai mindig vezető szerepet vittek Krassó vármegye közigazgatásában, Jakabffy Imre is, mielőtt jogi tanulmányait befejezte, katonai kötelezettségének, mint huszártüntetés eleget tett, szintén belépett szülővármegyéje tisztviselői körébe. Nem soká maradt meg a jegyzőnek, a mely állásba első ízben megválasztották. Az ifjú ember és a fiatal tisztviselő csakhamar arvaszéki elnöké lett. Organisations-talantumainak, pontosságának és lelkiismeretességének legfényesebb jeleit adta azokban az években, mikor az arvaszék bonyolult ügyeit igyekezett rendezni. Ezen emlékeztetben van még a krassói és szörényi arvaszéki ügyeknek, részben a karánsebesi királyi törvényes bíróságon végződő története. Jakabffy ép az úszalmak napfényre került és a két arvaszék egyesülése után került az arvaszék elnöki székébe. Hogy mily kitűnően megfelelt feleletének, semmi sem mutatja inkább, mint az, hogy rövid idő alatt rend volt az arvaszék ügyeiben, pontossággal végeztek az ügyeket és hogy a diszkrétál hivatali csakhamar miniszterülve alakította át. Simonescu alispánnak képviselővé választása után 1883-ban az ő helyére, a megye első tisztviselőjévé választotta meg a megye közönsége, mely ismerte arvaszéki elnöki üdvös működését és erélyességétől a megye vezetésében sokat remélt. Az új alispán teljesen igazolta a tervénekhez kötött várakozásokat. Ép úgy, mint előbb az arvaszéknel, most

a megyénél kellett megküdenie a viszonyok rendezettségével. Majdnem teljesen az ő vállára nehezedett a vármegye igazgatása. Tabajdi Károly, kinek emlékét kegyelettel őrizi még ma is Krassó megye, nem lakrán a székhelyen, csak az irányadta megalkapjának s Jakabffy feladata volt mindig ez irányban intézkedni. A szörényi közönség kezeli főispán teljesen megbízott abban, hogy ez irányban a legkisebb részletekig erélyesen és mégis tapintatosan fogják kerestülvinni. Tabajdi halálával a megye főispán nélkül maradt és Jakabffy vezette az egész közigazgatást. Erélye és tapintata kedvelté tették a megyében s azon a nehéz álláson, a nemzetiségi aspirációk egyik gócpontján, sikerült neki befejeznie a Tabajdival karöltve megkezdett munkát: az ügyek rendezését, a nemzetiségi követelményeknek helyes mederbe szorítását. Működését méltányolta ő felsége a király is, midőn az ifjú alispán a királyi tanácsosi ezimmetlét tette. Főispánja kinevezése működési körén keveset változtat, de nem lesz a megyében senki, még legnagyobb politikai ellenfele sem, a ki nem fogja elismerni, hogy kinevezése által a becsületes munka törekvése nyerte el a megérdemelt jutalmát.

Szép vasárnap volt a tegnapi. Az ég csatornái megrekedtek s sütt a nap keltezől nyugtáig. A szép időn felbátorodott közönség hosszú idő óta ismét felkereste a liget faszorait, talán bucsuzóra. Hull a levél és szüreg a falmob itt mindenütt. Őszi kepe van a hervadó ligetnek és a lombokon keresztül átszűrődő napsugár is csak fénylik, annélkül hogy megillettene. A közönség egy másik része a gáji szüretelők vendégeiül csoportosult fel, míg ismét mások a hegyaljára rándultak előkészülni az igazi szüretre.

Az aradmegyei kórház szeptember havi beteg forgalmáról a következő kimutatást vettük. A múlt hórló maradt 145 beteg, szeptemberben ápolásra felvételt 209, összesen ápolgatott 354. Ezek közül gyógyulva elbocsajtott 163 javulva 30, gyógyulatlan 6, meghalt 13, ápolás alatt maradt 143. Az ápolási napok száma 4287.

Sulkovszky herceg gondnoksági ügye. Egy sokat megbeszélte ügyet fejeztek be szombaton a megyei közigazgatási bizottság mint fellebbviteli gyámhatóság. Midőn Sulkovszky herceg annak idején gondnokság alá helyeztetett az aradmegyei arvaszék, mint illetékes gyámhatóság Tagányi István, az aradi ügyvédi kar e kitűnőségét nevezte ki gondnokul. Hogy e kinevezés mennyire jól történt, bizonyítja azon körülmény is, hogy Tagányi a meglehetősen gondozatlan vagyonot miharabb rendbe hozta s kezelte mindvégig a legpontosabban. 1887. május havában azonban Sulkovszky herceg Ida hercegnő gondnokság alá helyezte herceg neje kérvényt juttatott az arvaszékhez az iránt, hogy a gondnokság adassék át neki a gyám törvény 40. §-a alapján, minthogy most már oly helyzetben van, hogy a vagyon önállóan is kezelheti. Az arvaszék az ügy előadásával Schemó Aurél ülnököt bízta meg, kinek előterjesztésére azután az arvaszék a hercegnőt kérvényével elutasította azon indoklással, hogy a gondnokságban üresedés nem állott be s mások között semmiféle ok nem forog fenn arra nézve, hogy az eddigi gondnok állásától elmozdítottassék. Ezt a határozatot a hercegnő megfellebbezte s így került az ügy a megyei közigazgatási bizottsághoz, mint fellebbviteli gyámhatósághoz, mely Fábian László elnöklete alatt Ormós Páter alispán, Szathmáry Gyula főjegyző, Náchterbél Ödön, Bánhidyal Albert báró, Dániel Gergely és Simon Jenő bizottsági tagokból állott. A bizottság két napon át tartó tárgya-

lás után szombaton este hozta meg ítéletét, mely szerint Sulkovszky Ida hercegnőnek Tagányi István elleni Sulkovszky József Mária herceg magyarországi birtokait illető gondnoksági ügyében a megyei arvaszék elsőfokú határozata jóvá hagyatott, vagyis a hercegnő kérvényével elutasítatlan. Tagányi István mint gondnok megérősítettet.

Ismét legelőt tegnap délelőtt egy kocsis a főtéren egy 8-10 éves fiút, ki dacára a kocsis kiabálásának a kocsit előtt szaladt keresztül. Szerencsére a fiúnak egy kis könnyű sérülésen kívül nagyobb baja nem történt.

Az aradi zsidó komaegylet egy felhívás közzétételére kért fel bennünket. A felhívásban azon kérelemmel fordul az egylet képviselősege a közönséghez és Arad áldozatkészségéről ismertté igérik, hogy az egyletbe lépve annak humanus eljölését előmozdítani sziveskedjenek. Körvonalozzák továbbá az egylet programját a következőkben: Célja az egyletnek a szegényorsú nőket a szülés állapotában elmei és tápszerekhez juttatni, a született gyermekek mellé pártfogót jelölni, itt lakó vagy átutazó szegényeket segélyezni, az egyleti tagokat váratlan szarzenés-tülség esetén gyors és nagyobb segítségben részesíteni, végül az elhunytakért a szokás szerinti szertartásokat végezni, stb.

Az aradmegyei kórház szeptember havi beteg forgalmáról a következő kimutatást vettük. A múlt hórló maradt 145 beteg, szeptemberben ápolásra felvételt 209, összesen ápolgatott 354. Ezek közül gyógyulva elbocsajtott 163 javulva 30, gyógyulatlan 6, meghalt 13, ápolás alatt maradt 143. Az ápolási napok száma 4287.

gett, midőn a ház asszonyának lépteit hallá közeledni szobájá felé. Ez mérgeesen benyit, elpanaszolja, hogy férjemet jött haza és milyen boldogtalan életem kell élnie. Erre kiadja a napi rendeletet és mindenki hozzátartozó munkához. A fiatal asszony a guvernante szobájában kivárt maradni és lebozotta a cselédet a listet és egyéb konyhai szereket és azokat a válságos ágyra rakta. A guvernante sürgetve kéri, hogy bizz rá a tézta gyúrását. A fiatal asszony ragaszkodik elhatározásához és nem engedti át. Egyszer, midőn a fiatal asszony a téztagyúrásban elfáradva egy ágy elé helyezett székkelre ült pihenni, a fiatal ember nem bírta kiállni helyzetét, s azt híven, hogy a fiatal asszony kiment a szobából az ágytakaró alól kidugta a fejét. A fiatal asszony ijedében majd hanyat vágta magát. A guvernante eszméletlenül terült el a földön. Erre a fiatal asszony segítség után kiabált. A gavallér sem vette tréfára a dolgot és midőn az ágyból kiakart szabadulni, véletlenül feldönti az ágyrámát a téztagyúrattal együtt. Majd a fiatal asszonyt kezdte csillapítani, rimázkolva, majd térden esedekelve. Hszatlan volt minden kísérlete, az asszony berohant férje után, ki álmosan, és mámorosan kezében egy karddal rohant a fiatal emberre kegyetlenül ordítva:

— Ki a gyilkos?
A fiatal ember állt a berohanó férj felé.
— Ne tovább uram! Nincs itt gyilkosság, csak félreértés.
— Micsoda félreértés — felelé a férj.
— Ah nyomorult értem ont. Mit keres házamban?
— De kérem...? Kimélje meg háza hirnevét.

— Mi?... Hallod asszony? Mit hangoztat és nyomorult.
Az asszony megijedve, hogy most már ő kerül ártatlanul gyanu alá, sietett megbocsátani a férjnek az éjszakai lumpolásért, vele együtt támadt a guvernante a kinek a dolgot miatt természetesen távoznia kellett. Hogy belőle tovább mi lett, nem árulja el az a lapunkhoz beküldött levél, mely e történetet elbeszéli.

Megítél választási számla. Az aradi kir. járásbírószék előtt — mint annak idején említettük — Wittman János szentannai méréskelet elnökei országgyűlési képviselői egy szentannai kországhoz bejártak, mivel vonatkozott neki a megválasztása alkalmával a választó polgárokat egy része által elfogyasztott étel és ital neműekről szóló számláját kiegyenliteni. A járásbírószék mindkét főt megdöztte és a tárgyalást alásit bebonyonyított, hogy a vendéglőt Wittman János maga hatalmazta fel, hogy a számlájára a választóknak étel és italnemeket kiszolgáltasson. A kir. járásbírószék Wittman János országgyűlési képviselőt a vendéglős 787 frt nyi követelésének megfizetésére ítéltte.

Esküvő. Reicher Gyula kereskedő október 18-án esküszik örök hűséget Waldner Szerén kisasszonynak, öz. Waldner urnó kedves és művelt leányának. Sok szerencsét!

Üldözött dohánycsempész. A pénzügyörök pár nap óta egy ismert dohánycsempésznek mindonüt nyomában voltak, abban a reményben, hogy végre sikerülni fog őt a tetten csipni. Tegnap délelőtt azonban a csempész szépen kifugott a pénzügyörökön. Mielőtt hazulról elindult volna téli ruhába öltözött és mint álljták emellett még vagy négy darab mellényt öltött magára. A pénzügyörök észrevették emberük ily hirtelen meghízását s egész biztosra vették, hogy most az egyszerű rajta csipik. Elkísérték egészen a Tökölly-térig és itt felszólították, hogy mutassa elő a nála elrejtett „magyar dohányt”. A szegény embernek nem volt mit tennie, mint a pénzügyöröknek engedelmessé. Midőn aztán átkutatták és nem letek semmit, egész megrágyulva, lesütött fölvel haladtak tovább utjokban, mintha semmi sem történt volna.

Hazánk és a főváros.
— Öngyilkos apának öngyilkos fia. Győrben ismét egy szenzáció eset történt. Az öngyilkossá lett Horváth Ferenc városi pénztárnoknak 21 éves fia, Horváth Gyula telekkönyvi díjnak agyonlötöte magát. A fiatal ember hétfőn egész nap nem dolgozott, miert aztán főnöke megintette, majd határozottan felszólította, hogy végezze teen-

dőt. Az ingerlékeny természetű fiatal ember sértőleg válaszolt, az aktákat asztaláról a földre, a tintatartót pedig főnökéhez vágta. Azután folytonos káromkodás közben vette kalapját, botját és a helyiségből kiment. Főnöke a do-
lgozól az irrodaiagazgatónak jelentést tett, ki kedden délelött magához hívatta s megdörögölte. Horváth Gyula, midőn az igazgatótól kijött, a törvényeségi palota folyosóján állt. Az nap éjjel nem volt otthon s egész nap sehol sem látták. Szerdán délelben vették észre, hogy az egyik félreeső hely egész délelött belülről el van rekesztve. Felülről betekintve, látták, hogy Horváth Gyula ott fekszik, mellette pedig nagy vértöcsa van. Horváth Gyula forgópisztolyal lötöte magát agyon. Az öngyilkos levelet hagyott hátra, melyben elisméri, hogy az irrodában helytelenül eszelekedett s kijelenti, hogy az öngyilkossági szándék már régen megérett benne. Azon reményének ad kifejezést, hogy a tulajdon találkozni fog atyjával.

Rövid hírek. Bátorról írják, hogy a mezőváros jegyzője: Fleischer János ellen több rendbeli visszaállítás miatt szolgabírói vizsgálat volt s ennek adatai alapján, hivatalától fel is függeszték s helyére ifjú Moisch István neveztek ki. Győröt a sikkasztások miatt indított vizsgálatot kiterjesztették Nagy Pál rég nyugalmazott volt polgármesterre is, mert már az ő idejében történtek rendtelenségek; de a belügy-minister a vizsgálat ilyen kiterjesztését megsemmisítette, mert Nagy Pál annak idején megkapta a felmentvényt. Dombóvárt a zsidó templomban Laufer Lipót uradalmi ügynök áldást mondott a magyarországi kegyesrendiekre, a mi még alig történt valaha. Erdődön, mint egy kolozsvari lap írja, most szerdán erős fagyra virradtak. Záró bábba n a törvényeségi elnök által megbízott orvosok megvizsgálták Starcevic Dávidot s kijelentették, hogy beteg ugyan, de állapota épen nem ad okot aggodalomra.

KÖZGAZDASÁG.

Vegyes közlemények.

A magy. kir. államvasutak. A rajna vidéki-vezetési osztrák-magyar kötelékben 1885. évi október 12-ike óta érvényes aru díjszabási III. rész I. füzetéhez a III. számú pótlék folyó évi október hó 1-én lép érvénybe, mely egyetkeket közt kiegyesítő külön határozmányokat és helyesbítéseket a fődíjszabáshoz-továbbá a tojás szállítmányra vonatkozó 6-ik szám kivételes díjszabáshoz változtatásokat és az aszalt szilva szállítására érvényes 3-ik kivételes díjszabás részére új díjtételeket tartalmaz. Ezen pótlék által Budapest, átmenet (m. kir. államv.) és Rakos átmenet (o. m. á. v.) elszámloló helyek köteléki forgalomba felvették. E pótlék példányai a m. kir. államvasutak díjszabási osztályában (Andrássy-ut. 75. sz. II. emelet) nemkülömben a többi érdeklét vasutaknál példányonként 10 o. ért. kr. ért kaphatók. Budapest, 1887. szeptember 24. Az igazgatóság.

Felelős szerkesztő és kiadó:

HINDY ÁRPÁD.

Nyilttér.)

Borkereskedők és bortermelők szives figyelmébe. 701-33

Borsajtók, borfejítő-gépek

BORCSAFOK

jutányos áron kaphatók

Solymos testvérek

gépgyár, vas- és ércöntődjében

Aradon, Kőlosey-utca 6-7 sz.

E rovat alatt közlötökért nem vállal semmi felelőséget a szerk.

Az élvezetek egyik legcoisóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüdíti, szibadának induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendes forgását előnyösen előmozdítja s lelkiünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja: a „fürdés.”
A fürdés, kiválólag a gőzfürdőre jár dörszőlé (Frotiren) következtében a testnek felbőre lehámlik, a bőr hlkacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadíttassék; ezáltal egészségünk biztosítottatik.
Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget teheszünk,

Simay István a „Maros”-gőzfürdő tulajdonos

a fürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

GŐZFÜRDŐ.

Egy személy-jegy	70 kr.
10 db. bérlet-jegy	6 frt 50 kr.
Egy deák-jegy	40 kr.

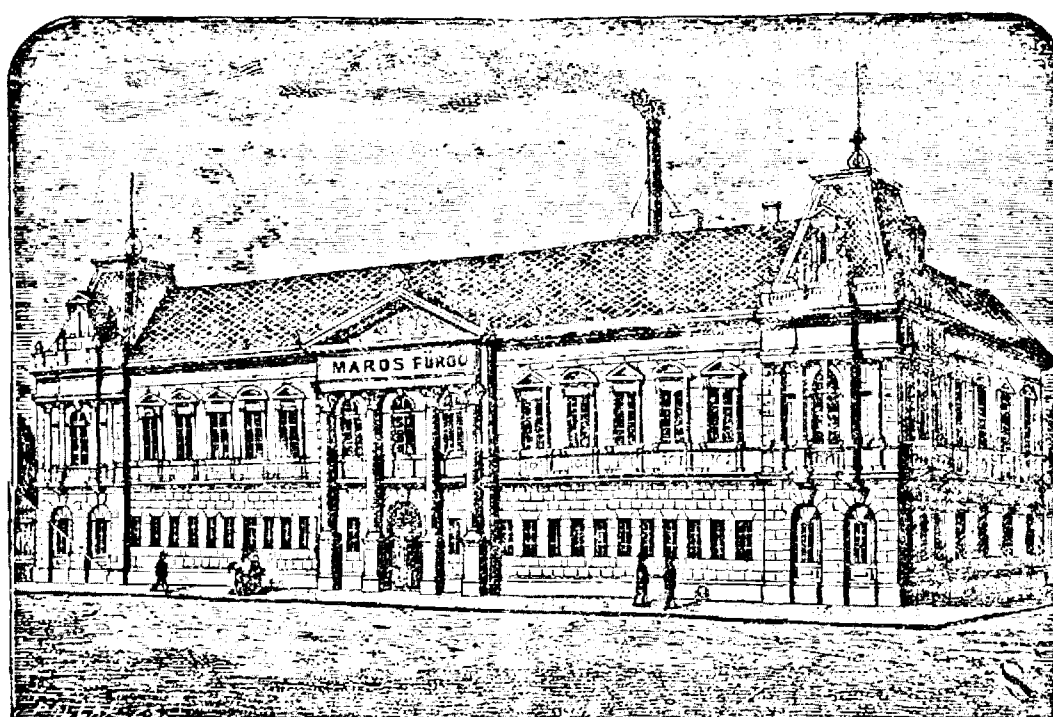
USZODA ZUHANYNYAL.

Egy személy-jegy	30 kr.
10 db. bérlet-jegy	2 frt 80 kr.
15 " " " "	4 frt — kr.
30 " " " "	7 frt 50 kr.
50 " " " "	12 frt — kr.
100 " " " "	23 frt — kr.

Szolgálati díj 5 kr.

Uszad tanításért	5 frt — kr.
30 darab jegy hozzá	4 frt 50 kr.
Szolgálati díj	2 frt — kr.
Egy tanuló személy-jegy	25 kr.
15 darab bérlet-jegy	3 frt 50 kr.
30 " " " "	6 frt — kr.
Egy gyermek személy-jegy	20 kr.
15 darab bérlet-jegy	2 frt 75 kr.
30 " " " "	4 frt 50 kr.

Értékével a hideg étkek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak.

HIDEG GYÖG-YFÜRDŐ.

Egy személy-jegy	50 kr.
15 darab bérlet-jegy	6 frt 75 kr.
30 " " " "	13 frt 50 kr.
Massassal egy személy	70 kr.

VAS- és MOOR-FÜRDŐ.

Egy személy-jegy	1 frt — kr.
10 darab bérlet-jegy	9 frt 50 kr.

MÁRVÁNY-KÁDFÜRDŐK.

Ruhával	50 kr.
Ruha nélkül	40 kr.
10 darab bérletjegy	3 frt 50 kr.

VILLANY-FÜRDŐ.

Egy személy-jegy	70 kr.
10 db. bérlet-jegy	6 frt 50 kr.

Külön ruha díjak:

1 lepedő vagy palást	7 kr.
1 törülköző	3 kr.

Pénztárnyitás: nyáron reggeli 5 órakor, télen reggeli 6 órakor.

Szűrt Maros-ivóvíz eladására is havi bérlet nyitattik. Előjegyezni a pénztárnál le